

Samling af Afgørelser

Sag C-426/16

**Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen VZW m.fl.
mod
Vlaamse Gewest**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel)

»Præjudiciel forelæggelse – beskyttelse af dyrenes velfærd på aflivningstidspunktet – særlige slagtemetoder foreskrevet af religiøse ritualer – muslimsk offerfest – forordning (EU) nr. 1099/2009 – artikel 2, litra k) – artikel 4, stk. 4 – forpligtelse til at foretage rituel slagtning på et slagteri, som opfylder betingelserne i forordning (EF) nr. 853/2004 – gyldighed – Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – artikel 10 – religionsfrihed – artikel 13 TEUF – respekt af nationale skikke med hensyn til religiøse ritualer«

Sammendrag – Domstolens dom (Store Afdeling) af 29. maj 2018

- Præjudicielle spørgsmål – formaliteten – nødvendigheden af en præjudiciel afgørelse og relevansen af de forelagte spørgsmål – den nationale rets vurdering – formodning om, at de forelagte spørgsmål er relevante*
- Grundlæggende rettigheder – den europæiske menneskerettighedskonvention – instrument, der ikke er formelt integreret i Unionens retsorden*
(Art. 6, stk. 3, TEUF; Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 52, stk. 3)
- Grundlæggende rettigheder – Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed – begrebet »religion« – rækkevidde*
(Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 10, stk. 1)
- Landbrug – tilnærmelse af lovgivningerne – beskyttelse af dyrene på aflivningstidspunktet – forpligtelse til at foretage rituel slagtning på et slagteri, som opfylder betingelserne i forordning (EF) nr. 853/2004 med hensyn til konstruktion, indretning og udstyr – tilsidesættelse af religionsfriheden – foreligger ikke*
(Art. 13 TEUF; Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 10; Europa Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004; Rådets forordning nr. 1099/2009, art. 2, litra k), og art. 4, stk. 4)

5. *EU-ret – principper – proportionalitet – rækkevidde – EU-lovgivers skønsbeføjelse – domstolsprøvelse – grænser – vurdering på grundlag af de oplysninger, der var til rådighed på tidspunktet for vedtagelsen af retsakten – hensyntagen til situationen i samtlige medlemsstater*

(Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 10; Rådets forordning nr. 1099/2009, art. 2, litra k), og art. 4, stk. 4)

1. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 30-35)

2. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 40)

3. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 43 og 44)

4. Prøvelsen af det præjudicielle spørgsmål har intet frembragt, som kan påvirke gyldigheden af artikel 4, stk. 4, i Rådets forordning (EF) nr. 1099/2009 af 24. september 2009 om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet, sammenholdt med forordningens artikel 2, litra k), i forhold til artikel 10 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og artikel 13 TEUF.

I denne sammenhæng må det antages, at forpligtelsen i artikel 4, stk. 4, i forordning nr. 1099/2009, sammenholdt med forordningens artikel 2, litra k), til at foretage rituel slagting på et godkendt slagteri, som opfylder kravene i forordning nr. 853/2004, alene har til formål at organisere og fastsætte rammerne ud fra et teknisk synspunkt for frit at kunne foretage slagting uden forudgående bedøvelse til religiøse formål. En sådan teknisk ramme kan imidlertid ikke i sig selv medføre en begrænsning af praktiserende muslimers religionsfrihed. For det første bemærkes, at artikel 4, stk. 4, i forordning nr. 1099/2009, sammenholdt med forordningens artikel 2, litra k), kræver, at rituel slagting opfylder de samme tekniske krav som dem, der i princippet finder anvendelse på enhver slagting af dyr inden for Unionen, uafhængigt af den fulgte metode. For det andet skal det præciseres, at EU-lovgiver ved at fastsætte sådanne tekniske krav har forenet overholdelsen af særlige slagtemetoder foreskrevet af religiøse ritualer med de centrale bestemmelser i forordning nr. 1099/2009 og nr. 853/2004 med hensyn til beskyttelse af dyrenes velfærd i forbindelse med deres aflivning og beskyttelse af samtlige forbrugere af køds sundhed.

(jf. præmis 58-60, 62 og 84 samt domskonkl.)

5. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 71, 72 og 74)